

Uitvoeringsvoorbeeld voor het CFIT-commitment

We beoordelen of gebruikte ICT apparatuur hergebruikt, gerepareerd of refurbished kan worden. Wanneer dit niet mogelijk is, danken we producten af conform de juiste route die recycling mogelijk maakt.

Use longer

Case studie

Raamovereenkomst inzake het hergebruik van verouderde ICT-apparatuur

Noorse regering | Noorwegen
2022

Impact
categorieën:

Product
categorieën:

Neem voor meer informatie contact op met:

M. Christian Tangene, adviseur groene aanbestedingen bij het Noorse Agentschap voor publiek en financieel beheer (DFØ): christian.tangene@dfo.no

Secretariaat van het CFIT: cfit@rws.nl

Deze casus illustreert elementen van de volgende CFIT-commitments:

- Wij beoordelen onze IT-producten routinematig op hergebruik, reparatie of renovatie.
- Wanneer we producten wegdoen, doen we dit via de juiste route zodat recycling mogelijk is.
- Op die manier zorgen we ervoor dat producten worden hergebruikt, gerepareerd, opgeknapt en uiteindelijk gerecycled via verifieerbare partners en toeleveringsketens.

Het doel van deze reeks casussen is om te illustreren hoe de toepassing van de commitments uit het CFIT Framework for Circular and Fair ICT Procurement eruit kan zien. Houd er rekening mee dat deze casusbeschrijvingen zich richten op één element van een aanbesteding of proces dat over het algemeen veel meer duurzaamheidseisen bevat.

Raamovereenkomst inzake het hergebruik van verouderde ICT-apparatuur

Inleiding

Het Noorse centrale orgaan voor aanbestedingen werd in 2016 opgericht en maakt sinds 2020 deel uit van het Noorse Agentschap voor publiek en financieel beheer (Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring of DFØ). De organisatie heeft de bevoegdheid om raamovereenkomsten aan te gaan en te beheren. In totaal zijn 191 overheidsinstanties (waaronder ministeries, centrale overheidsinstellingen en universiteiten) verplicht deze te gebruiken.

In 2021 keurde de overheid het nieuwe actieplan goed om het aandeel groene aanbestedingen en groene innovatie te vergroten. Dit vraagt aanbestedende diensten om "hun werkwijze aan te passen om de negatieve milieueffecten te minimaliseren door levensduurverlenging van producten, reparatie, hergebruik en terugwinning van materialen en grondstoffen te bevorderen".

Dit actieplan had onder meer tot doel om het beheer van ICT-apparatuur aan het einde van de levensduur te verbeteren door hergebruik en recycling te vergroten. Voorheen werd verouderde ICT-apparatuur niet centraal beheerd en deed elke overheidsinstantie wat zij wilde op het gebied van afvalbeheer. Hierbij liepen de eisen sterk uiteen. Uit een eerste onderzoek bleek dat sommige overheidsinstanties externe contracten hadden afgesloten die hergebruik of recycling, of beide, verplicht stelden, terwijl andere hun ICT-afval zelf beheerden.

In november 2022 heeft DFØ een aanbesteding uitgeschreven voor het hergebruik en de recycling van ICT-apparatuur (pc's, printers, mobiele telefoons, audiovisuele apparatuur, enz.)^[1]. De gevraagde dienst omvat het inzamelen van ICT-apparatuur, het transport, het veilig verwijderen van gegevens en het sorteren voor hergebruik of recycling. De daaruit voortvloeiende raamovereenkomst heeft een looptijd van twee jaar (met de optie van twee verlengingen van een jaar) en een geschatte waarde van 64 miljoen NOK exclusief belastingen (5,5 miljoen euro) voor de periode van vier jaar.

Dit voorbeeld richt zich op de aanbesteding voor hergebruik en recycling van verouderde ICT-apparatuur van de overheid en de criteria voor die dienst. Hoewel ze hier niet worden beschreven, bevatte de aanbesteding ook vereisten op het gebied van sociale inclusie.

Wat is er geïmplementeerd?

Ten eerste definieerde DFØ het doel van de aanbesteding door het voorwerp van de opdracht te specificeren.

Voorwerp van de opdracht

Gezamenlijke overheidsovereenkomst voor hergebruik en recycling van ICT-apparatuur.

De opdracht omvat alleen ICT-apparatuur die eigendom is (niet geleased) van de centrale overheid en haar verschillende organisaties, met uitzondering van organisaties die streng beveiligde gegevens verwerken.

Om zowel grote als kleine bidders de kans te geven deel te nemen, werd de overeenkomst opgedeeld in vier percelen die elk een percentage van het totale volume van de door de overheid afgedankte apparatuur dekten. De geschatte percentages voor elk perceel waren als volgt: Nationaal (voor instanties met kantoren in het hele land) (45%), Oost-Noorwegen (25%), Zuid- en West-Noorwegen (15%) en Midden- en Noord-Noorwegen (15%). De tabel hieronder toont de verwachte totale hoeveelheid apparatuur:

Apparatuurcategorie/type	Jaarlijks gekochte eenheden	Leeftijd bij vervanging
Apparatuur met opslagmedium		
PC laptop	24.000	3-4 jaar
PC desktop	3.000	4 jaar
Mobiele telefoons	16.500	2-3 jaar
Tablets	3.500	2 jaar
Apparatuur zonder opslagmedium		
Beeldschermen	25.000	5-7 jaar
PC- en schermaccessoires	15% van het aangekochte volume	
Mobiele telefoon- en tabletaccessoires	10% van het aangekochte volume	

De aanbesteding bevatte bepalingen voor organisaties met servicepunten in twee verschillende regio's:

2.2.3 Opdracht regio's

[...] In sommige gevallen zullen aanbestedende diensten die kantoren hebben in twee verschillende regio's of percelen alleen aangesloten zijn bij de regio of het perceel waar de aanbestedende dienst de meeste FTE's heeft. Leveranciers moeten bereid zijn om ook diensten te verlenen aan kantoren die niet binnen de toegewezen regio liggen.

[1] De Europese aanbestedingsaankondiging is [hier](#) beschikbaar en de aanbestedingsdocumenten (in het Noors) zijn [hier](#) toegankelijk.

De opdracht omvatte:

- het ter beschikking stellen van containers voor het veilig inzamelen van afgedankte ICT-apparatuur "as is",
- hun transport naar de sorteerfaciliteiten,
- sorteren en depersonaliseren van apparatuur, verwijderen van markeringen of andere elementen om ervoor te zorgen dat items niet kunnen worden getraceerd naar de aanbestedende diensten,
- beveiligde verwijdering en vernietiging van gegevens, waarbij strikte, door de nationale veiligheidsautoriteit goedgekeurde methoden worden gebruikt om ervoor te zorgen dat de informatie niet kan worden gereconstrueerd of gelezen[1], en
- sorteerapparatuur voor hergebruik of recycling, afhankelijk van hun staat en hergebruikspotentieel.

Om ervoor te zorgen dat bepaalde milieuwetgeving wordt nageleefd, bevatte het contract de volgende clausules:

Juridische vereisten:

Alle diensten die onder de overeenkomst vallen, moeten voldoen aan de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de wet inzake de controle op de vervuiling, de afvalstoffenverordening, de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de wet inzake de tweedehandse handel.

Toewijzing tweedehandse handel:

De leverancier moet uiterlijk bij aanvang van de opdracht in het bezit zijn van een vergunning voor tweedehands handel die voldoet aan de wet. Deze moet op verzoek worden voorgelegd.

Export – Afvalstoffenverordeningen §1-24:

Bij het exporteren van gebruikte ICT-apparatuur moet de leverancier zorgen dat dit gebeurt in overeenstemming met de vereisten van afvalstoffenverordening §1-24, die betrekking heeft op de vereisten voor het testen, documenteren en beschermen tegen schade bij grensoverschrijdende transporten van gebruikte elektrische en elektronische producten. De leverancier moet dit op verzoek kunnen aantonen.

Recyclingbedrijf:

Gebruikte ICT-apparatuur die gerecycled moet worden, moet worden verwerkt door een recyclingbedrijf dat goedgekeurd is door het Noorse milieuagentschap of door een andere wettelijke ontvanger die een vergunning heeft voor de verwerking van ICT-afval op grond van de Wet milieubeheer.

Export Hoofdstuk 13 van de afvalstoffenverordening:

Wanneer afgedankte ICT-apparatuur (afval) wordt geëxporteerd, moet de leverancier ervoor zorgen dat dit gebeurt in overeenstemming met de vereisten van hoofdstuk 13 van de afvalstoffenverordening inzake grensoverschrijdend vervoer van afval. De leverancier moet dit op verzoek kunnen aantonen.

Op het gebied van transport verplichtte DFØ alle leveranciers om meer milieuvriendelijke voertuigen te gebruiken:

Transport:

De leverancier moet het transport minimaal uitvoeren met voertuigen die voldoen aan de Euro 6/VI emissievereisten.

Om de ICT-apparatuur van de overheid optimaal te benutten, heeft DFØ een winstdelingsmodel opgenomen voor apparatuur die kan worden hergebruikt op secundaire markten:

Het winstdelingsmodel:

De winstverdeling bij doorverkoop gebeurt volgens het winstdelingsmodel, waarbij de aanbestedende dienst en de leverancier de winst verdelen volgens een vaste verdeelsleutel (bijv. 50/50 betekent dat de aanbestedende dienst 50% van de winst na wederverkoop van de apparatuur ontvangt).

Rapportage vereisten

Rapporten per aanbestedende dienst en/of per leverings-/inzamelpunt:

Per aanbestedende dienst en/of per leverings-/inzamelpunt worden rapporten opgesteld en ter beschikking gesteld.

Rapporten per opdracht domein

Per relevant opdracht domein wordt een rapportage opgesteld en beschikbaar gesteld aan de opdrachtheigenaar.

Relevante statistieken:

Voor zover mogelijk verstrekt de leverancier relevante statistieken op het door de aanbestedende dienst en de opdrachtheigenaar gevraagde detailleringsniveau.

Jaarlijkse rapportage aan de aanbestedende dienst:

De contractant rapporteert jaarlijks aan de aanbestedende dienst op de volgende gebieden: Milieu, Economie en Veiligheid. Voor zover relevant worden de rapporten opgesteld op een niveau dat de aanbestedende dienst in staat stelt de behandeling van elk item dat door de leverancier is opgehaald te traceren.

Rapportage aan de opdrachtgever:

Op kwartaalbasis en voorafgaand aan statusvergaderingen met de opdrachtgever zal de contractant de opdrachtheigenaar voorzien van een totaaloverzicht per subcontract binnen de volgende gebieden: Milieu, Economie en Veiligheid.

[1] Een lijst van goedgekeurde instrumenten voor het wissen van gegevens en een handleiding voor het vernietigen van documenten en opslagmedia door de nationale veiligheidsautoriteit werd bij de aanbesteding verstrekt.

De gunningscriteria waren verdeeld tussen kwaliteitscriteria (70%) en prijs (30%). De kwaliteitscriteria omvatten criteria om voorrang te geven aan bidders met bedrijfsstrategieën die hergebruik maximaliseren boven recycling en met voordeligere winstdelingsmodellen voor de overheid, zoals bijvoorbeeld:

Voorbeeld kwaliteitscriterium 80%:

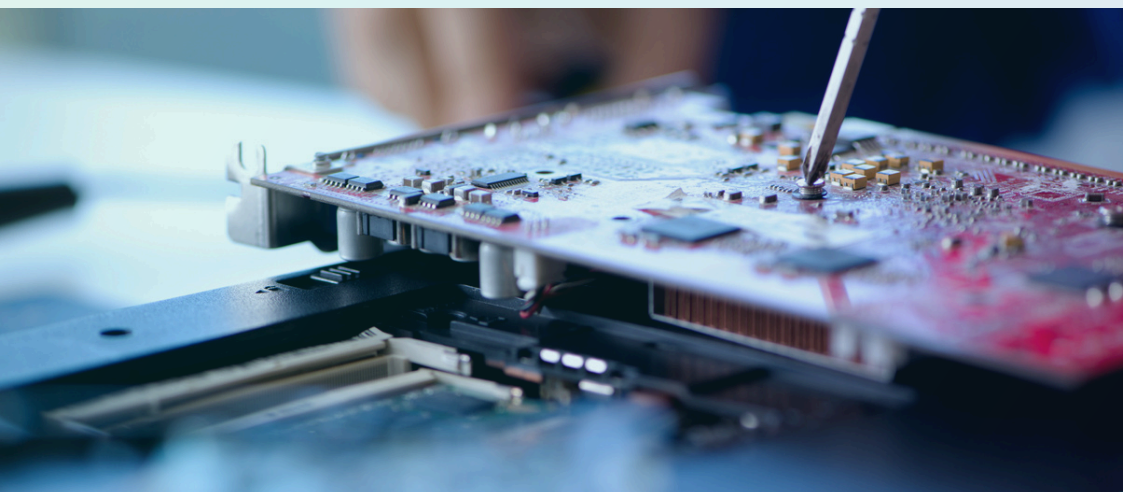
Het is wenselijk dat de door de leverancier voorgestelde oplossing de circulaire doelstellingen van de overeenkomst voor hergebruik en recycling van gebruikte ICT-apparatuur optimaliseert. De nadruk zal worden gelegd op het feit dat de door de leverancier voorgestelde oplossing gebruiksvriendelijk en voorspelbaar is en de gewenste milieu- en economische voordelen biedt.

Er wordt een uitgebreide beoordeling gemaakt van de door de leverancier voorgestelde oplossing en van de mate waarin de processen voor de verwerking van de verschillende ICT-producten in overeenstemming zijn met de principes en prioriteiten van de afvalhiërarchie om de gevolgen voor het klimaat en het milieu tot een minimum te beperken.

Deze aspecten worden geëvalueerd op basis van: een beschrijving van de manier waarop hun processen, procedures, routines en instructies de doelstellingen van de afvalhiërarchie proberen te waarborgen; een beschrijving van de manier waarop economische voordelen voor de aanbestedende dienst worden gewaarborgd (welke verkoopkanalen de leverancier gebruikt, markten waarop ze actief zijn, periode tussen inzameling en herinzet van apparatuur); en een beschrijving van de manier waarop de samenwerking en interactie van de leverancier met de klant een gebruikersvriendelijke inzameling waarborgt, voorspelbaarheid voor de klant gedurende het hele proces, dialoog en proactiviteit in geval van verbetervoorstellen.

Voorbeeld prijscriterium 20%:

De nadruk zal worden gelegd op het deel van de winst uit doorverkoop dat toekomt aan de aanbestedende dienst. Er wordt een wiskundige beoordeling gemaakt waarbij 100% voor de klant = 10 punten, 50% voor de klant = 5 punten en 0% voor de klant = 0 punten.

Hoe is het tot stand gekomen?

- DFØ heeft anderhalf jaar uitgetrokken voor de voorbereidingen van deze aanbesteding. Hierbij is voortgebouwd op de informatie die is verzameld voor de ICT-categoriestrategie voor de aankoop van duurzame en circulaire oplossingen en producten 2022-2026.
- Tijdens de voorbereiding van de aanbesteding zijn er verschillende consultaties gedaan:
 - Om te beginnen is er een online enquête gestuurd naar de 191 overheidsinstanties die zich desgewenst bij de raamovereenkomst konden aansluiten. De enquête vroeg bijvoorbeeld welk soort diensten ze op dit moment hadden om verouderde ICT te beheren, of wat de belangrijkste criteria voor zo'n dienst zouden zijn (gebruiksvriendelijkheid, milieubescherming of economisch voordeel).
 - Ten tweede werd een online aankondiging en vragenlijst gericht aan potentiële leveranciers en andere marktspelers gebruikt om informatie te verzamelen over hoe de markt werkt en met welke aspecten rekening moest worden gehouden. Daarna volgden één-op-één gesprekken met leveranciers voor extra input en inzichten.
 - Tot slot werd er een openbare hoorzitting georganiseerd voor alle belanghebbende partijen (ngo's, andere publieke organisaties en in het bijzonder potentiële leveranciers) om eventueel resterende kwesties in de geplande raamovereenkomst te bespreken.
- Daarna moesten overheidsinstanties hun deelname aan de raamovereenkomst bevestigen. 150 van de 191 instanties stemden ermee in om mee te doen, wat neerkomt op 95% van alle FTE's. De organisaties die besloten om niet mee te doen, deden dat voornamelijk om redenen van gegevensbeveiliging.
- Er werd een gebruikersgroep opgericht met vertegenwoordigers van zeven overheidsinstanties om input te leveren voor elke stap van het proces. Daarnaast stelde het centrale inkooporgaan een projectteam samen bestaande uit een duurzaamheidsexpert, een gegevensanalist, een jurist en een inkoper. Deze laatste was ook de projectleider.

- Om de hoeveelheid werk in elk perceel te schatten en aanbieders te helpen bij het opstellen van hun offertes, heeft DFØ een schatting gemaakt van de hoeveelheid apparatuur (uitgedrukt als percentage van het totale aantal apparaten) die in de verschillende regio's moet worden behandeld. De schatting werd gedaan op basis van:
 - de jaarlijkse inkoop van diverse ICT-apparatuur via andere raamovereenkomsten (voor computers, beeldschermen, mobiele telefoons en tablets) in verhouding tot het personeelsbestand onder die overeenkomsten (ongeveer 90.000 FTE's),
 - de gebruiksduur van apparatuur in aantal jaren, en
 - de geschatte FTE's in elk perceel, gebaseerd op de aanbestedende dienst in elke regio en hun bijbehorende FTE's (in totaal 85.575 FTE's).
- Monitoring was ook een belangrijke vereiste voor DFØ, om de prestaties van de opdracht te kunnen evalueren, verbeteringen in het ICT-afvalbeheer vanuit milieuoogpunt te kunnen inschatten en de impact op de duurzaamheid te kunnen bepalen. Hiertoe werden verschillende criteria opgenomen om ervoor te zorgen dat elke aanbestedende dienst de hoeveelheid apparatuur die door de leverancier wordt verwerkt, het aantal eenheden dat voor hergebruik wordt geselecteerd en de CO₂-reductie door hergebruik en recycling kan bijhouden.

Wie was erbij betrokken?

- Het Noorse centrale inkooporgaan, onderdeel van het Noorse Agentschap voor publiek en financieel beheer (DFØ), was verantwoordelijk voor zowel de aanbesteding en uitvoering van de inkoop als het contractmanagement.
- De voor het project aangestelde duurzaamheidsadviseur kwam van de afdeling voor groene en innovatieve inkoop binnen DFØ.
- De nationale veiligheidsautoriteit nam deel aan het aanbestedingsproces als specialist op het gebied van gegevensbeveiliging.
- Het Noorse milieuagentschap heeft bijgedragen aan de definitie van de criteria met betrekking tot het beheer en transport van elektronisch afval binnen de EU.
- De overheidsinstanties die zijn toegetreden tot de raamovereenkomst, waarvan sommigen deel uitmaakten van de gebruikersgroep voor de ontwikkeling van de aanbesteding.

- Andere autoriteiten met ervaring met soortgelijke overeenkomsten, zoals de gemeenten Oslo en Bergen en ziekenhuispartners, werden ook geraadpleegd.
- Bedrijven die hebben deelgenomen aan de digitale enquête, één-op-één gesprekken en groeps gesprekken (ongeveer tien bedrijven).

Wat waren de resultaten en geleerde lessen?

Resultaten

- In totaal schreven zeven bedrijven zich in (zes bedrijven schreven zich in voor alle percelen en één alleen voor een specifieke regio), maar één bedrijf won alle percelen. Dit bedrijf is gespecialiseerd in hergebruik, terwijl verschillende andere kandidaten zich meer richtten op recycling.
- De gezamenlijke overeenkomst heeft als doel bij te dragen aan circulaire doelstellingen zoals een verminderde behoefte aan de productie van nieuwe ICT-apparatuur, minder afvalproductie en een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met enkele duizenden tonnen CO₂-equivalent.
- Het winstpotentieel op de doorverkoop van apparatuur door hergebruik van pc's is goed voor enkele miljoenen NOK. Deze winst wordt verdeeld tussen de publieke organisatie die de apparaten verkoopt en de dienstverlener. De meeste deelnemende publieke organisaties zullen naar verwachting financieel profiteren van het contract.
- Het contract is ook een verbetering ten opzichte van het eerdere beheer en de afhandeling van verouderde ICT-apparatuur, zowel wat betreft het aantal instanties dat hergebruik in hun contracten heeft opgenomen als de contractuele voorwaarden die voor deze diensten zijn overeengekomen.
- Om te voorkomen dat het vervangingspercentage van apparatuur als gevolg van de aanbesteding voor hergebruik en recycling toeneemt, informeert DFØ alle agentschappen over de voordelen van de levensduurverlenging van ICT-apparatuur in de eigen organisatie.

Lessen

- Het kost tijd, moeite en lef om een aanbesteding uit te schrijven voor een nieuwe dienst, vooral omdat het moeilijk is om de technische en gunningscriteria meteen goed te krijgen. Je moet echter de sprong wagen en de opgedane ervaring gebruiken om na verloop van tijd beter te worden.
- Deze aanbesteding vereiste een meer dan gemiddelde (tijds)investering en planning vooraf. Als je de financiële en milieuvoordelen van een aanbesteding kunt aantonen, kan dit echter gemakkelijk worden gerechtvaardigd.
- Door de vereiste diensten samen te voegen in een gecentraliseerd inkoopproces waren de uiteindelijke contractvoorwaarden voor leveranciers veel beter en interessanter dan wat een individuele overheidsinstantie had kunnen bieden.
- Over het algemeen waren de deelnemers erg behulpzaam... Het bleek ook dat financiële voordelen minder belangrijk waren voor de deelnemers dan het verbeteren van het afvalbeheer en het verminderen van de impact op het milieu.
- Marktconsultatie is belangrijk om ambitieuze maar realistische criteria te ontwikkelen. Op basis van de marktanalyse heeft DFØ bijvoorbeeld besloten om geen elektrische voertuigen te verplichten en in plaats daarvan het gebruik van schonere voertuigen (minimaal Euro 6/VI-normen) verplicht te stellen, rekening houdend met het type voertuigen dat voor de dienst wordt gebruikt (voornamelijk vrachtwagens) en de afstanden die in sommige regio's moeten worden afgelegd.

Disclaimer:

Deze casus is beschreven om te dienen als inspiratie. Als dit voorbeeld na rijp beraad toegevoegde waarde biedt voor uw inkooppraktijken, pas het dan aan zodat het bij uw organisatie past en zorg ervoor dat het in overeenstemming is met de geldende regels en voorschriften voor inkoop.

